

Gümrükte Gündem

Sercan Bahadır
Yakup Güneş

2014/Şubat ayı “Gümrükte Gündem” açısından iki konunun öne çıktığını söylemek yanlış olmayacaktır: Uzlaşılabilir tutarın taksitlendirilmesi ve takas işlemlerinde Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu (KKDF) uygulaması. Özellikle her iki konunun uygulamada birçok tereddüt ile karşılandığı dikkate alındığında, gümrük idareleri tarafından yapılan buna benzer açıklayıcı ve yol gösterici düzenlemeler iş sahipleri açısından büyük önem taşımaktadır.

Diğer taraftan, gümrük işlemlerinde yeni bir yaklaşım olan “Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası” (YYS) uygulamasında, ithalata ilişkin beklenen düzenlemeler Şubat ayı içinde de yürürlüğe girmemiştir. Bu kapsamda beklentiler halen devam etmekte olup, birçok şirketin YYS alım sürecini tamamlama çalıştığı da gözlemlenmektedir.

2014 yılının Şubat ayında öne çıkan konulara aşağıda yer almaktadır:

1. Gümrük uzlaşmalarında uzlaşılabilir tutarların taksitlendirilmesine yönelik tasarruflu yazı yayımlandı.

Gümrükler Genel Müdürlüğüne uzlaşılabilir tutarların taksitlendirmesine yönelik 30.01.2014 tarihli 2009 sayılı bir tasarruflu yazı yayımlanmıştır. Bu yazı ile uzlaşma talep edilerek üzerinde uzlaşma sağlanan alacak için yükümlünün talebi ile taksitlendirme yapıp yapılamayacağına ilişkin tereddütlere ortadan kaldırmaya çalışılmıştır.

27 Ağustos 2011 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak 31 Ağustos 2011 tarihi itibarıyla yürürlüğe giren Gümrük Uzlaşma Yönetmeliği’nin “Ödeme” başlıklı 24. maddesi “Uzlaşma konusu yapılan alacaklar, uzlaşma gerçekleştiği takdirde, uzlaşma tutanağının tebliğinden itibaren genel usullere göre bir ay içinde ödenir.” hükmüne amirdir. Dolayısıyla “uzlaşmanın kesinliği” ilkesinin bir gereği olarak, uzlaşılabilir tutarın 1 ay içinde ödenmemesi veya tecil/taksitlendirmeye konu edilmemesi durumunda uzlaşmanın vaki olmaması sayılacağına ilişkin hüküm ortadan kaldırılarak uzlaşılabilir alacakların genel usullere göre 1 ay içinde ödenmesi hususu düzenlenmektedir.

Bu itibarla uzlaşma sağlandığı takdirde, ödeme ve buna bağlı işlemlerin, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu (idari para cezalar açısından) veya 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun (vergi aslı açısından) hükümleri doğrultusunda gerçekleştirilmesi gerekmektedir. Yükümlü tarafından uzlaşılabilir tutar için usulüne uygun olarak taksitlendirme talebinde bulunulması mümkün bulunmaktadır.

Buna göre uzlaşma talebinde bulunan yükümlü tarafından uzlaşılabilir tutar için taksitlendirme talebinde bulunulması halinde, ilgili gümrük idaresi tarafından, 21.01.2014 tarihli ve 28889 sayılı Tahsilat İşlemleri Gümrük Genel Tebliği’nin (Seri No:2) tecil ve taksitlendirmeye ilişkin hükümleri de dikkate alınarak, aşağıda belirtilen şekilde işlem tesis edilecektir:

Bu bağlamda,

- Üzerinde uzlaşılabilir para cezası alacağı için yükümlü tarafından, tercihe göre, 5326 sayılı Kabahatler Kanunu veya 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun çerçevesinde ilgili gümrük idaresine taksitlendirme talebinde bulunulması mümkün olacaktır. 5326 sayılı Kanun hükümlerine göre taksitlendirme talebinde bulunulması halinde mezkur Kanun’un 17. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde; 6183 sayılı Kanun hükümlerine göre taksitlendirme talebinde bulunulması halinde ise bahse konu Kanun’un 48. maddesi çerçevesinde talep sonuçlandırılacaktır.
- Üzerinde uzlaşılabilir vergi aslı alacağı için yükümlü tarafından sadece 6183 sayılı Kanun hükümleri çerçevesinde taksitlendirme talebinde bulunulması mümkün olduğundan bu durumda söz konusu talep anılan Kanun’un 48. maddesinin üçüncü fıkrası çerçevesinde sonuçlandırılacaktır.

2. Özel takas ve bağlı muamele işlemlerinde KKDF uygulamasına ilişkin açıklama yapıldı.

Gümrükler Genel Müdürlüğü’nün 2013/21 sayılı Genelgesi ile takas işlemlerinde KKDF uygulamasına yönelik daha önceden bir düzenleme yapılmıştı.

Bu düzenleme ile 12.05.1988 tarihli ve 88/12944 sayılı Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında Kararname’ye ilişkin 6 sıra numaralı Tebliğ’in 3’üncü maddesinin 12 numaralı bendinde takas, fon kesintisi

yapılmayacak işlemler arasında sayılmıştır. Ancak Takas ve Bağlı Muamele Yoluyla Yapılacak İhracata İlişkin 2006/4 seri numaralı Tebliğ, İhracat 2008/10 sayılı Tebliğ ile yürürlükten kaldırıldığından halihazırda takasa ilişkin ithalat ve ihracat işlemlerinin takibinin nasıl yapılacağına dair usul ve esasları düzenleyen bir mevzuat bulunmamakta, dolayısıyla söz konusu işlemlerde KKDF istisnası uygulanmamakta olduğu belirtilmiştir.

Yine bu Genelge'de bankacılık sisteminin kullanılmadığı veya kullanılmadığı durumlarla sınırlı ve bu ülkelerle yapılan ticarete mahsus olmak üzere, ödeme şeklinin takas olarak beyan edildiği hallerde, aşağıda belirtilen şartların yerine getirilmesi durumunda söz konusu takas işlemlerinde KKDF kesintisi yapılmayacağı belirtilmiştir. Buna göre;

1. Takas işleminde tarafların aynı gerçek veya tüzel kişi olması,
 2. Takasa ilişkin ithalat ve ihracat işlemlerinin aynı gümrük müdürlüğünden yapılacak olması halinde; takas işlemini gerçekleştirileceğinin, bu kapsamda gerçekleştirilecek ilk ithalat veya ihracat işlemi öncesinde ilgili gümrük müdürlüğüne dilekçe ile bildirilmesi ve takasa ilişkin sözleşmenin (Takas sözleşmesinin ithal ve ihracat edilecek eşyanın cinsini, Gümrük Tarife İstatistik Pozisyonunu, miktarını, birim fiyatını, toplam değerini ve sözleşme süresini içermesi gereklidir.) aslı ve yeminli tercüman tarafından yapılan Türkçe çevirisinin dilekçeye eklenmesi,
 3. Takasa ilişkin ithalat ve ihracat işlemlerinin farklı gümrük müdürlüklerinden yapılacak olması halinde; takas dilekçesine 2'nci maddede belirtilen belgelere ilave olarak, işlem yapılacak gümrük müdürlüklerinin listesinin de eklenmesi ve bu belgelerin ithalat veya ihracatın yapılacağı ilk gümrük müdürlüğüne verilmesi, bu işlemi takip eden ithalat ve ihracatlarda ise ilgili gümrük müdürlüklerine takas dilekçesinin bir örneği ile Ek 2'de yer alan takas kapsamında yapılan tüm ithalat ve ihracatların kaydedildiği "Takas Takip Formu"nun bir örneğinin eklenmesi,
 4. Takas işlemi kapsamında yapılan ithalatlarda KKDF tutarı için 4458 sayılı Gümrük Kanunu'nun 202'nci maddesi çerçevesinde teminat verilmesi,
 5. Eşya ihracatının önce yapılması halinde, ilk ihracat beyannamesinin tescil tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde takas işlemlerinin tamamlanması,
 6. Eşya ithalatının önce yapılması halinde, ilk ithalat beyannamesinin tescil tarihinden itibaren 1 yıl içerisinde takas işlemlerinin tamamlanması,
 7. Takas işlemlerinin, takas dilekçesinde belirtildiği şekilde gerçekleştirildiğinin; takasa ilişkin ithalat ve ihracatların aynı gümrük müdürlüğünden yapılması halinde ilgili gümrük müdürlüğüne, farklı gümrük müdürlüklerinden yapılması halinde Yetkilendirilmiş Gümrük Müşavirlerince tespit edilmesi,
- şartıyla KKDF kesintisi yapılmayacaktır.

Bu düzenlemelere ilave olarak, Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından 04.02.2014 günlü 02383 sayılı Tasarruflu yazı yayınlanmıştır.

Söz konusu yazıda yukarıda belirtilen hükümler saklı kalmak üzere, ödeme şekli özel takas olarak beyan edilen serbest dolaşıma giriş beyannameleri için eşyanın bedelinin kısmen veya tamamen döviz transferi ile karşılanması durumunda döviz transferinin beyanname tescil tarihinden önce olması halinde KKDF istisnasının uygulanacağı, sonra olması halinde ise ödeme şekli mal mukabili olarak değerlendirilerek KKDF'ye tabi tutulacağı izah edilmiştir.

Netice olarak, özel takas olarak beyan edilen serbest dolaşıma giriş beyannamelerinde eşya bedelinin bir kısmının veya tamamının döviz transferi şeklinde yapılıyor olması durumunda, KKDF doğmaması için döviz transfer tarihinin serbest dolaşıma giriş beyannamesinin tescil tarihinden önce veya aynı tarihte olması gerekmektedir.